

Upravljanje kvalitetom proizvoda I – treća nastavna jedinica

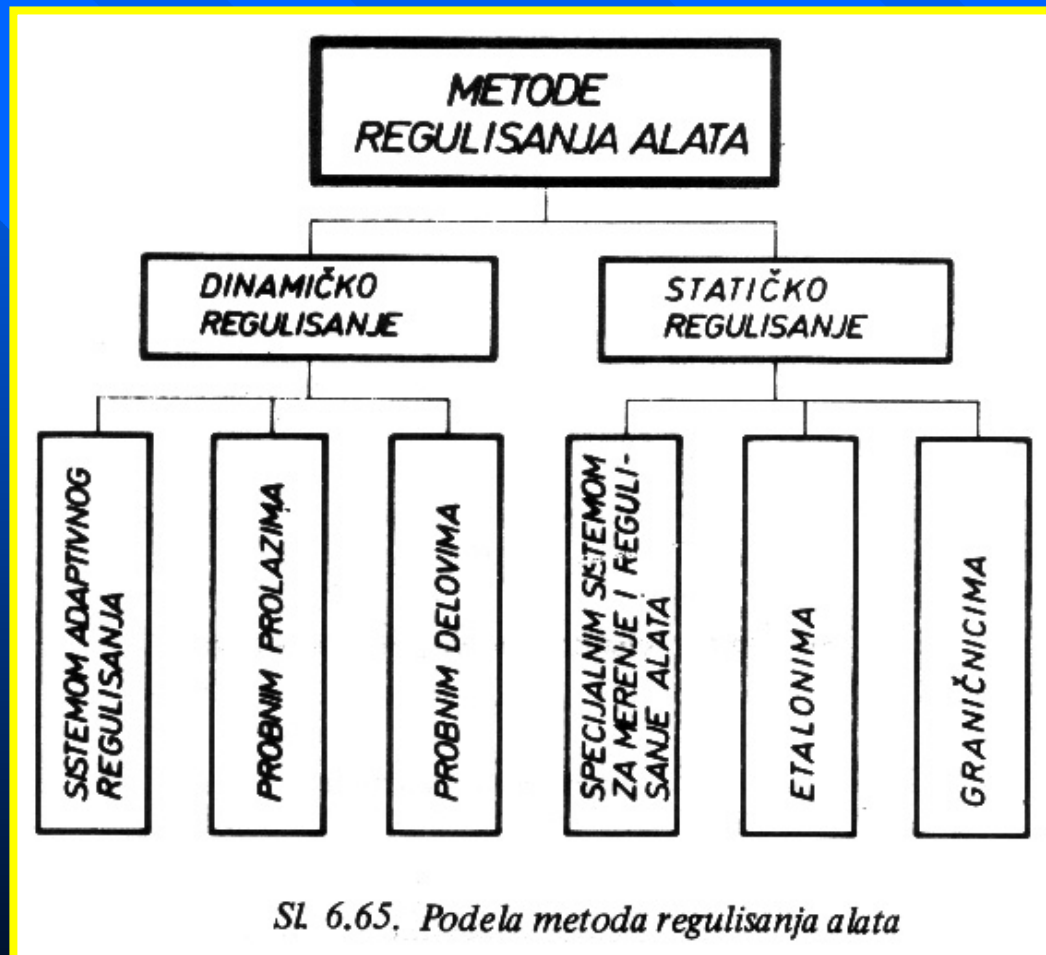
**Prof. dr Vidosav D. Majstorović,
dipl.maš.inž.**

Mašinski fakultet u Beogradu

Greške regulisanja alata

- Regulisanje alata – uspostavljanje veze između koordinatnih sistema: mašine – obratka – alata
- Greška regulisanja alata zavisi od usvojenog metoda regulisanja, slika 6.65, kao i od tipa i tačnosti tehničkih sredstava za regulisanje alata

Slika 6.65 Podela metoda regulisanja alata

Sl. 6.65. Podela metoda regulisanja alata

Greška metoda probnih prolaza - dinamičko regulisanje

- Regulisanje alata pri obradi otkivaka i odlivaka
- Za Gausov zakon raspodele , ova greška je:

$$\Delta r = \sqrt{\Delta_p^2 + \Delta_m^2}$$

Greška postavljanja alata – tablica 6.3

Greške postavljanja alata Δp

<i>Način podešavanja alata</i>	<i>Vrednost podeoka [mm]</i>	<i>Greška Δp [μm]</i>	<i>Greška prečnika pri struganju [μm]</i>
<i>Kružne skale na nosaču alata</i>	<i>0,01</i>	<i>5 ÷ 10</i>	<i>10 ÷ 20</i>
	<i>0,02</i>	<i>10 ÷ 15</i>	<i>20 ÷ 30</i>
	<i>0,03</i>	<i>10 ÷ 30</i>	<i>20 ÷ 60</i>
	<i>0,05</i>	<i>15 ÷ 30</i>	<i>30 ÷ 60</i>
	<i>0,1 ÷ 0,5</i>	<i>30 ÷ 70</i>	<i>Glodanje</i>
<i>Komparator</i>	<i>0,001</i>	<i>2</i>	<i>4</i>
	<i>0,002</i>	<i>5</i>	<i>10</i>
	<i>0,005</i>	<i>10</i>	<i>20</i>
	<i>0,01</i>	<i>15</i>	<i>30</i>

TABLICA 6.3.

Tablica 6.4

Granične greške merenja

Granične greške merenja Δ_m

Merni pomoćni pribor	Vrednost podeoka mm (klasa tačnosti)	Klasa tačnosti granicnih merila	Greške merenja Δ_m [μm]			
			Interval mera [mm]			
			1÷10	10÷50	50÷80	
Optimetri i mašine za merenje	–	1	0,8	1,2	1,6	
	–	2	1,4	2,0	2,6	
Minimetar	0,001	1	1,2	1,6	2,0	
		2	1,4	2,0	2,8	
		3	2,0	3,0	4,0	
	0,005	2	4,0	4,4	5,0	
		3	4,4	5,0	6,0	
Komparator	0,01 (1)	3	30	30	30	
	0,01 (2)	3	40	40	40	
Mikrometar	(1)	Apsolutne metode merenja	14	16	18	
	(2)		28	32	36	
Kljunasto merilo za spoljašnja merenja	Nanijus		0,1	300	300	320
			0,05	160	160	180
			0,02	80	80	90
Kljunasto merilo za unutrašnja merenja	Nanijus		0,1	–	400	460
			0,05	–	200	260
			0,02	–	100	120

TABLICA 6.4.

Greške metoda probnih delova – dinamički metod

- Koristi se za regulisanje alata pri obradi delova u veliko-serijskoj i masovnoj proizvodnji na automatima i transfer linijama
- J-na greške regulisanja alata ovom metodom je:

$$\Delta r = \sqrt{\Delta_p^2 + \Delta_m^2 + \Delta_n^2}$$

Greške metoda probnih delova – dinamički metod

- Greška metode probne serije je:

$$\Delta n = \frac{6\sigma}{\sqrt{n}} = \frac{\Delta_{sl}}{\sqrt{n}}$$

- Konačna jednačina greške regulisanja alata za ovu metodu je

$$\Delta r = \sqrt{\Delta_p^2 + \Delta_m^2 + \left(\frac{6}{d_2 \sqrt{n}} \bar{R} \right)^2}$$

Hvala Vam na pažnji !

Vaš

**Prof. dr Vidosav D. Majstorović,
dipl.maš.inž.**

Mašinski fakultet u Beogradu

P I T A N J A !